1971 / 4

ateitis

ateitis 4 BALANDIS — APRIL — 1971 — LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

Vasarai besiruošiant 98
Čiurlionio vizija — ateitininkų misija — Stasys Yla . . . 100
Velykinė kova — Kun. J. Staškevičius 104
Laiko progresas ir žmogaus tobulėjimas — Kazimieras Dagys 108
Trys dienos Putname — Rasa Navickaitė 116
Dar įspūdžių iš MAS žiemos kursų 121
Poezija
Kareiviams — Sigita Pacytė 112
Ex Libris: Antroji Banga — A. Gelažius 107
Užuominos 106
MAS-CV informuoja 119
Jaunystė lydi mus! moksleivių kūryba
Petras Levikošius — Sigita Dūdaitė 123
Tautiškumo išlaikymo problema — Rita Razgaitytė . . 123
Ar mes nutautėsime? — Vaidotas Vaičiūnas 124
Protestai — A. B. 125
Korespondencijos 126

Nuotraukos: Algis Norvila — psl. 103, 116, 117
Aldona Zailskaitė — 127, 128;
visos kitos — Virgilijus Kaulius, S. J.

Viršelis: V. Pranaičio

REDAKCIJA:

7121 South Francisco Avenue, Chicago, Illinois 60629. Telefonas: 312 925 - 2733.

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS:

Kęstutis Girnius, Algis Norvilas, Aldona Zailskaitė.

REDAKCINĖ KOLEGIJA: A. Abromaitytė, (Montreal, Kanada); A. Barzdukas (Washington); I. Bublienė, (Cleveland); J. Gaila, (Philadelphia); Rasa Kubiliūtė, (Adelaide, Australija); Daina Kojelytė, (Los Angeles); M. Slavėnienė, (Sidney, Australija); J. Šulcas, (Roma, Italija).

TECHNINĖ REDAKCIJA: Liucija Norvilaitė, Danutė Vasiukevičiūtė. **Laužymas:** Virgilijus Kaulius, SJ. Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje.

ADMINISTRACIJA: Juozas Polikaitis — ATEITIS, 7235 S. Sacramento Avenue, Chicago, Illinois 60629. Telefonas 312 434-2243.

ATEITIS yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Leidinys. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje $7.00, susipažinimui prenumerata $5.00, garbės prenumerata $15.00, visur kitur laisvame pasaulyje $5.00.

ATEITIS — The Lithuanian Catholic Youth Magazine. Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association. Business address: 7235 South Sacramento Yearly subscription in the US and Canada $7.00. Single copy $1.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

ateitis

VASARAI BESIRUOŠIANT

Neretai nusiskundžiame, ypač organizaciniame darbe, kad mums trūksta planingo pasiruošimo. Taip būna su mūsų susirinkimais, suvažiavimais, bei vasaros stovyklomis. Štai, visi šie susibūrimai ir vėl prieš akis. Ar mes jiems pasiruošę?

Bene geriausiai savo atostogas sutvarko mūsų moksleivija. Žinoma, jai yra ir lengviau, nes jai tą atostoginį metą saisto mokykla. Moksleiviui belieka tik išprašyti iš vyresniųjų pinigų vasaros stovyklų apmokėjimui. Tačiau abejojame ar toks pasiruošimas gali būti teigiamai įvertintas. Moksleivis, atrodytų, turi daugiau ir planingiau pasiruošti stovyklavimui. Mūsų organizacija nėra linkusi moksleivių stovyklas vien tik poilsiui skirti. Užtat ir pats stovyklos dalyvis tai turėtų atsiminti ir su tam tikru rimtu nusistatymu ryžtis stovykloje dalyvauti.

Moksleivis turėtų pasiruošti pasirodymams stovykloje. Moksleivis turėtų atsivežti netik sportinę aprangą, bet ir įvairiausių planų, kaip jis asmeniškai galėtų prie stovyklos programos prisidėti.

Prie planingo stovyklavimo turėtų prisidėti ir mūsų vyresnieji. Visų pirmiausiai, tai paruošdami savo atžalyną turiningam dalyvavimui stovyklos gyvenime. Beto vyresnieji turi prisidėti ir prie moksleivių sąjungos vadovybės planuojamų programų. Neužtenka laukti kol vadovai paprašys talkos. Reikia patiems pasisiūlyti. Yra žinoma, kad mūsuose jau priaugo daug naujų jaunų mokytojų. Jie savo patirtimi, dirbant su šio krašto jaunimu, yra neišmatuojamas turtas vasaros stovyklinių programų paruošime.

Deja, ligšiol tik maža dalis šio krašto pedagogų aktyviai talkininkauja mūsų darbuose. Ir talkininkauja dažniausiai tik tie, kuriuos vadovybė šiaip taip prisijaukina. Gi savanoriško prisidėjimo kaip ir nesulaukiame.

Vasaros metu mūsų vyresnieji turėtų sustiprinti socialinius ryšius su kitais ateitininkais. Tiesa, kartais vyresnieji aplanko savo prietelius. Tačiau tas susitikimas dažniausiai būna šabloniškas ir tuščias. Dar vis nebepajėgiame sujungti socialinio bendravimo su organizacinės veiklos planavimu. O kodėl gi, sakykime, sendraugiai, besilankydami vienoje ar kitoje vietovėje, negalėtų tai išnaudoti gausesniam bendraminčių subūrimui? Apie tai tektų pagalvoti.

Vasaros metu mūsų vyresnieji turėtų būtinai stengtis

savo prieauglį supažindinti su kitų vietovių ateitininkiškuoju jaunimu. Tik nuolatiniai susitikimai įgalios mūsų jaunimą palaikyti tarpusavio tolimesnį ryšį, kuris ateityje neretai konkretizuojasi ir lietuviškos šeimos sukūrimu.

Pagaliau vasaros metu mūsų organizacijos pareigūnai turėtų stengtis aplankytose vietovėse užmegsti ryšį su bendraminčiais ir kartu paplanuoti kultūrinės veiklos klausimus. Žodžiu, jei norėsime galėsime savo vasaras padaryti turiningomis ir atostogas galėsime praleisti atsigaudami netik fiziniai, bet ir dvasiniai.

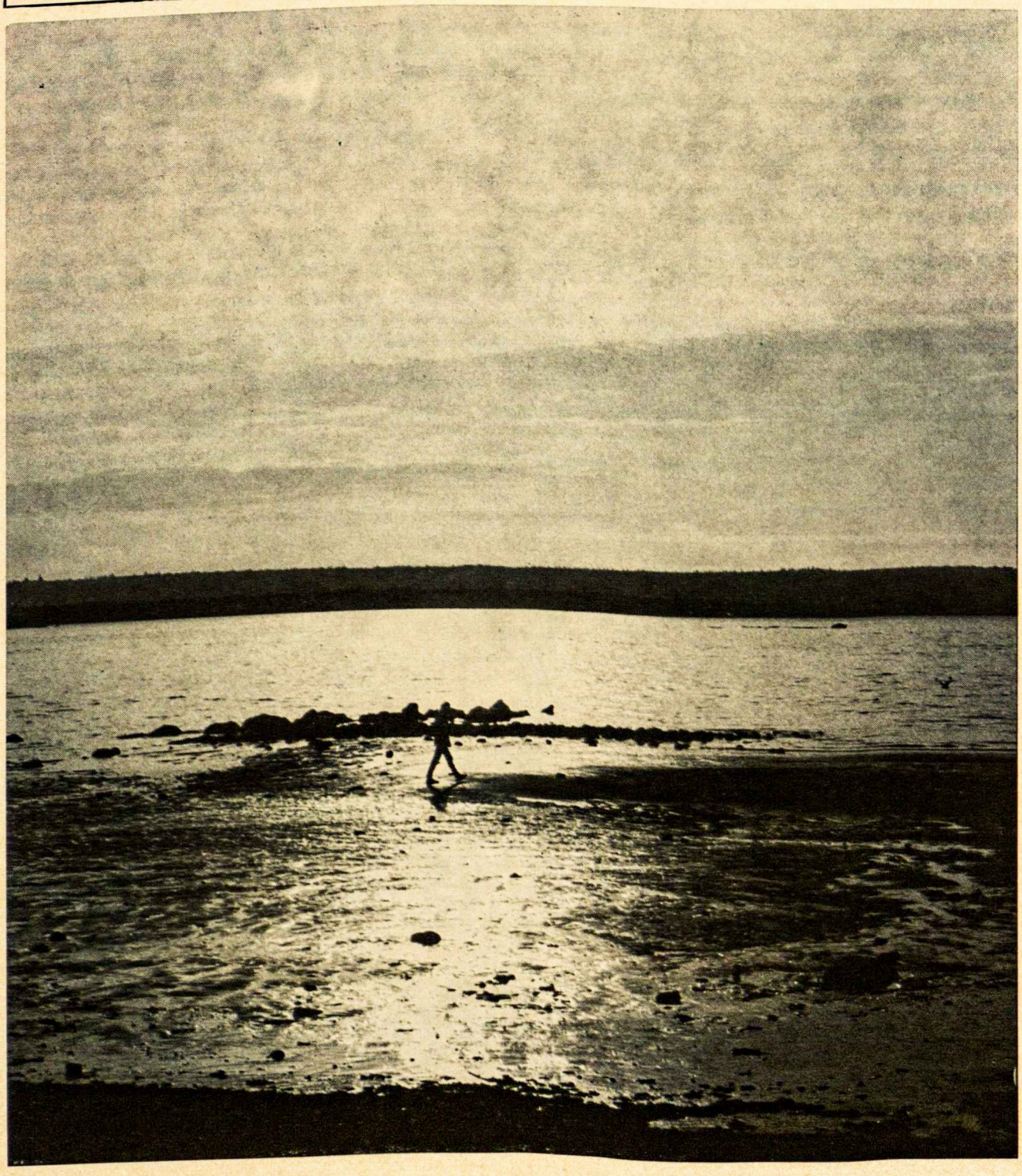

Čiurlionio vizija — ateitininkų misija

Stasys Yla

ATEITININKŲ SĄJŪDIS buvo dar vystykluose, kai Mikalojus Čiurlionis piešė savo viziją: Lietuvos vytis šuoliuoja nuo primityvių gamtos kalnelių į arkų, didkelių ir miestų krantą; savo šuolį vytis daro per gilią prarają, kurioje stiebiasi rytietiškos bonios. Ši čiurlioninė vizija netrukus darėsi realybe, nes Lietuva sparčiai svėrėsi iš primityvinės kultūros į intelektualinę ir vadavosi iš Rytų kultūros pėdsakų.

Šis įvykis sutapo su pastangom atkurti savąją nepriklausomybę. Kovos už nepriklausomybę buvo realesnės, tat gyvai įsibrėžė mūsų sąmonėje, pergyvenimuose, istorijoje. Tuo tarpu pirmasis — kultūrinis žygis — liko neapčiuoptas ir ligi šiol dar neišsiaiškintas. Šiame žygyje ateitininkai ir bus atlikę didžiausią vaidmenį. Jų sąjūdžio misija būtų sunkiai pasveriama be žvilgsnio į tą persilaužimą, kada tauta turėjo susirasti savitą kultūrinį kelią, tinkamą naujiems laikams, būtiną savitam valstybės gyvenimui.

Kai ateitininkai gimė, nemaža dalis inteligentinio jaunimo svėrėsi tarp revoliucinio-marksistinio internacionalizmo ir savojo tautiškumo. Jų tautiškumas buvo išaugęs romantinėj atmosferoj, pažadintoj basanavičinės **Aušros.** Susilietęs su realistine revoliucine srove, jis pasirodė neatsparus; be to, jis buvo verčiamas atsisakyti tokių "prietarų", kurių laikėsi tautos kamienas, būtent — religijos, etikos, tautinių papročių, tradicijų, įprastinių socialinių santykių. Ateitininkai pasirinko kelią, kuriame tautinė vertybė neišsiskyrė iš vertybių visumos, kaip ir liaudyje.

Liaudis spyrėsi rusifikacijai ir pravoslavizacijai. Spyrėsi vakarietinės krikščionybės ginklu ir Vakarų raštijos slaptu naudojimu. Inteligentinės kultūros šaknys buvo jau pakirstos anksčiau, kai rusai uždarė Vilniaus universitetą ir sunaikino viduriniąsias ir parapines Lietuvos mokyklas, spaudą ir spaustuves, vienuolynus ir jų kultūros židinius. Vakarietinės kultūros kryptis, kuri buvo puoselėjama aristokratinės inteligentijos visą XVII ir XVIII šimtmetį, buvo palaužta kartu su šios inteligentijos sunaikinimu. Lietuvai buvo parengtos kultūrinės sutemos, kaip pastebėjo vienoj dainoj vysk. A. Baranauskas. Iš liaudies kylanti inteligentija turėjo būti jau rytietiškos orientacijos, nes auklėjama rusiškų mokyklų. Lietuviams nebuvo leidžiama vykti į Vakarus ir ten semtis mokslų. Net baigusiems Rusijos universitetus nebuvo vietos pačioj Lietuvoj, išskyrus išimtis.

Lietuva per šimtą metų buvo gręžiama į Rytus, ir tai sukūrė gilią prarają, kurią vaizdavo Čiurlionis vyčio vizijoje; prarają tarp buvusios vakarietinės civilizacijos dvaruose, miesteliuose, miestuose ir dabar naujai rusišku stiliumi užgriozdinamų pastatų ir naujai bedygstančių rytietiškų cerkvių. Vaizdinę prarają gilino dvasinė, kai rusifikacija ėmė kryžiuotis su marksistine revoliucijos srove. Ši srovė atrodė sunaikins rusifikaciją ir padės mažoms tautoms išsilaisvinti iš caristinės vergijos. Bet ji naikino dvasines vertybes, skaldė tautą ir, kaip vėliau pasirodė, buvo nemažiau rusiška, imperiali, kultūriškai asilikusi nuo Vakarų.

Ateitininkų kūrėjai jau buvo susilietę su Vakarais ir ten sėmėsi mokslo. Jie pastebėjo rusų mokyklų atsilikimą nuo Vakarų bent penkiasdešimčia metų. Ir rusų revoliucinis sąjūdis pasirodė toli gražu ne toks, iš kurio būtų galima tikėtis ko nors gero Lietuvai. Vakarai marksizmo nelaikė pažangia kryptimi, lygiai nedievino a-

teizmo kaip rusų revoliucininkai. Ne vien dėl to ateitininkai pasirinko vakarietinio kultūros pažangumo kelią. Šis kelias Lietuvai buvo tradicinis, savo šaknis leidęs per šimtmečius kartu su Vakarų krikščionybe.

Dar prieš nepriklausomybės atgavimą susidūrė Lietuvoj dvi inteligentinės kryptys: rytietinė, atsinešta iš Rusijos, ir vakarietinė, atstovaujama daugiausia ateitininkų. Šios kryptys rungėsi ir nepriklausomybę atgavus. Kultūrinė ateitininkų kryptis pradžioj buvo stipriai nuspalvinta teizmu, lygiai rytietinė kryptis tuo metu buvo stipriai ateistinė. Nepriklausomybės laikais ateitininkai jau nebeaštrino religinės gynybos ginklų, nes pačiu kultūriniu veikimu jie stabdė ateistinius nusiteikimus. Viena ir antra kryptis savo santykį su religija grindė mokslo pažangumu, tačiau ilgainiui vakarietinis mokslas pasirodė pranašesnis. Ateitininkai laimėjo šalininkų ir bendradarbių savo kultūrinei krypčiai net iš antrosios pusės. Toji rungtis, užtrukusi apie 25 metus, nepriklausomybės pabaigoj jau buvo išsibaigianti išsilyginimu ir vakarietinės krypties persvara. Ateitininkų iniciatyva stipriau pasuko į savos kultūros puoselėjimą ypač lietuviškos kultūros kongresais. Pabrėždami liaudies kūrybos originalumą, jie derino jį su kultūros pradų universalumu ir moderninėm kūrybos formom.

Principinis ateitininkų apsisprendimas viską derinti ir kas vertinga neišskirti rado atliepimą ne tik inteligentinėj jaunuomenėj, bet ir liaudyje. Į liaudį ėjo ir rytietinės krypties atstovai ir jie turėjo savo šalininkų, tačiau jų skaičius nebuvo didelis. Ateitininkai įsiliejo į platesnius liaudies sąjūdžius, rengė jų kongresus, vadovavo jų spaudai, chorams, sportui ir taip kėlė visos liaudies kultūrinį lygį. Tauta buvo apjungta ir pasukta į aukštesnę kultūros pakopą.

Krypčių rungtynėse buvo būkštaujama, kad ateitininkai siekia politinių tikslų ir politinės dominacijos. Būkštavimas buvo grindžiamas ir tuo, kad iš ateitininkų išaugo visa eilė politikų ir šie kartais traukė jaunesniuosius į vienokią ar kitokią konkrečią talką. Tačiau minėtas priekaištas ir būkštavimas iš tikrųjų neturėjo realaus pagrindo ir jis nepajėgė pakirsti pasitikėjimo ateitininkų kultūrinės veiklos našumu. Šiuo priekaištu netikėjo ypač kultūros žmonės, kurie su ateitininkais bendradarbiavo ir tam tikra prasme jiems talkino.

Ateitininkams ilgokai priklausė kultūrinės iniciatyvos vadžios. Jų spauda buvo aukšto europinio lygio. Ypač stipriai jie pasireiškė literatūriniais talentais. Ateitininkų jėgos gilias šaknis leido ir švietimo baruose, o vėliau moksliniame darbe. Sunku būtų visą tą kultūrinį Lietuvos šuolį apžvelgti jo plotyje ir ypač jį pasverti kokybine prasme. Lengviau suvokti ir apčiuopti tokį socialinės revoliucijos reiškinį, kaip žemės reformą, nes ji buvo labiau ribota. Ši kultūrinė revoliucija buvo šakota ir konkrečios pasekmės mažiau apčiuopiamos, o be to kaip pasversi visą tą mostą, dinamiką, entuziazmą, tikėjimą, pastangas, atkaklų ir patvarų veržimąsi?

Ateitininkų misija šia prasme nėra baigta, nes kas atkurta — tenka išlaikyti. Antra vertus, kraštas vėl atgręžtas į Rytus ir neriamas į marksistinės revoliucijos sūkurį. Revoliucinės bangos senu ir atnaujintu marksizmu plaka ir Amerikos krantus. Praeities misija šaukia ateitininkus į dabarties rungtynes kitoj skalėj, kitu mastu. Bet tai nėra vienų ateitininkų reikalas, kaip ir praeity ne vieni ateitininkai laimėjo kultūrines rungtynes. Ateitininkams dirvą parengė toji kultūrinė katalikų veikla, kuriai vadovavo vyskupas Valančius ir tęsė Pakalniškis, Tumas, Jakštas; be to, ateitininkai turėjo užnugarį tautos kamiene — liaudyje, kuri atlaikė rusifikacijos atakas ir išlaikė vakarietinės krikščionybės vertybes. Ateitininkų misijai šuolio krypties, mosto ir derinio ir šiais laikais reikia.

VASAROS STOVYKLOS

Vadovybė. — Jau atėjo tas laikas, kuriame atsiduriame su besikartojančia problema, liečiant vasaros stovyklų organizavimą. Pirmas mūsų uždavinys, šalia programos paruošimo ir išplėtojimo, yra surasti gerus ir tinkamus vadovus mūsų stovykloms. Kreipiamės į Jus. Jeigu jaučiatės pajėgūs šį sunkų vadovų darbą atlikti, ir jaučiate norą paaukoti savo laiką dirbdami kitų malonei ir džiaugsmui, parašykite mums: MAS Centro Valdyba, 24 Maynard Avenue, Toronto 3, Ontario, Canada.

Mes atsiųsime specialiai paruoštą stovyklos vadovo anketą, kad galėtumėme su Jumis susipažinti. Rašykite nedelsdami, nes laiko nėra daug. Kuo greičiau, tuo geriau, mums ir Jums.

Artėja PAVASARIS ir paskui... VASARA... ir STOVYKLOS!!!

Jau net žinome kelių stovyklų datas:

Jaunučių moksleivių Dainavoje	liepos 4—18
Vyresniųjų moksleivių Dainavoje	birželio 20 — liepos 4
Jaunučių ir vyresniųjų Wasagoje	liepos 25 — rugsėjo 8
Jaunučių ir vyresniųjų Baltijoje	nenustatyta
Jaunučių ir vyresniųjų Neringoje	nenustatyta
Jaunučių ir vyresniųjų Los Angeles	rugpiūčio pradžioje

Velykinė kova

KUN. J. STAŠKEVIČIUS

Velykos — tai mirties nugalėjimo triumfas. Tai Kristaus pergalė žmonijos labui — galutinis žmogaus sutaikymas su Dievu. Tačiau Velykos yra sykiu ir kažkas daugiau: tai pergalė prieš Piktojo įtaką pasauliui, kurią pastebime jau pačioje pirmoje S. Testamento knygoje.

Patys pirmieji žmonės pateko įtakon galybių, kurios buvo galingesnės už juos ir savo blogiu juos užkrėtė. Gimtoji nuodėmė, kurią žmogus papildė, nebuvo grynai nusižengimas — santykių nutraukimas su Dievu, o buvo sykiu pasidavimas Piktojo įtakai. Tas pasidavimas yra išreikštas įvairiais šv. Rašto epizodais; kaip Abelio užmušimas, žmonių prieš tvaną besaikis blogumas, Babelio bokšto statymas ir t. t. Taigi, žemės karalystė buvo tapusi Piktosios Dvasios karalyste, kuri Didžiojo Šeštadienio liturgijoje pavaizduojama tamsa.

Pirmoji rimta žmogaus laisvės kova su

tamsybių galybėmis pasireiškia tik N. Testamente, kai Kristus pasitraukia maldai ir pasninkui į tyrus. Ten Jis, kaip žmogus — žmonijos atstovas, susiremia su Piktojo galybėmis. Kaip kadaise prie mūsų tėvų, taip dabar prie Kristaus ta Dvasia artinasi nekaltai: "Jei tu Dievo Sūnus," tarsi teiraudamasi, tarsi norėdama įtikėti ir todėl prašydama ženklo, "liepk šiam akmeniui pavirsti duona" (Luk. 4:3) ... "pulk nuo čia (šventyklos bokšto) žemyn" (Luk. 4:9). Tai prašymai, kurie labai žavingi, nes siūlo Kristui visa ko Jis trokšta. Juk, nušokęs nuo šventyklos bokšto ir stebuklingai nusileidęs nesužeistas į žmonių minią šventyklos prieangyje, Kristus be abejo įtikintų žmones savo dieviškumu ir visi taptų Jo pasekėjais. Piktoji Dvasia net pati pažada Kristaus valdžion perleisti visą pasaulį — visą žmoniją. "Aš tau atiduosiu visą šių karalysčių galybę ir garbę, nes tai priklauso man ir aš galiu tai duoti, kam noriu" (Luk. 4:6).

Kaipgi galima tokių pasiūlymų atsisakyti? Juk Kristus yra atėjęs tam, kad žmones laimėtų sau, kad žemę padarytų savo karalyste. Visdėlto Kristus atsisako. Jis įžiūri Piktojo apgaulę, kuris tokiais prašymais bei siūlymais nori dėmesį nukreipti nuo savęs. Toks žmonių ir visų žemiškųjų karalysčių laimėjimas lygus pralaimėjimui. Jei palieka toliau nenugalėta Piktoji Dvasia, Jis negali įžiebt tamsoje Velykų Žvakės. Todėl Kristus visos žmonijos vardu tokių pasiūlymų atsisako ir stoja mirtinai kovai.

Jo žmogiškas kūnas pajunta didžiausius žiaurumus, bet Jis miršta ant kryžiaus nenugalėtas. Tai Jo triumfo valanda, kai piktųjų galybių apsuptas nuo kryžiaus sušunka: "Tėve, į tavo rankas atiduodu savo dvasią" (Luk. 23:46). Tai pergalė, kuri įgalina Jį už trejetos dienų prisikelti iš numirusių. Nes sykį Piktojo jėgos nugalėtos — Jam nebėra mirties.

— — —

Mes esame Kristaus broliai, Dievo įsūniai, kurie sakramentiniu būdu, per Krikštą įsijungę į Kristų, įvykdėme savo kovą su tamsybėmis ir turime vadintis šviesos vaikais. Tačiau, nors "žinome kas esame, bet nežinome kas būsime". Mūsų gyvenimas dar ir toliau pasilieka kovos lauku. Ateitininko pareiga kaip tik šią kovą savo amžiuje tinkamu būdu ir tinkamomis priemonėmis vesti. Mes norime atnaujinti pasaulį, todėl mūsų pirmoji pareiga yra susiremti su Tuo, kuris to atnaujinimo nenori, kuris vengia ir nenori būti prisimintas. Jis ir šiandieną labai keistai ir apgaulingai veikia pasaulyje. Mes turime Jį atskleisti ir demaskuoti.

Lietuvos partizanai nežuvo be reikalo. Sibiro taigose seneliai, vyrai, moterys ir vaikai nemirė už nieką. Ir dabar tikintieji Lietuvoje persekiojami ne be priežasties. Lai mūsų kova būna už Kristaus Velykinę Žvakę, kad Ji apšviestų visą pasaulį ir, mūsų džiaugsmui, nušviestų laisvą Lietuvą.

užuominos

Kas remia Ateitį? Pinigais — senimas, o straipsniais ir kitokia kūrybine medžiaga — daugiausiai jaunimas. Užtat nesistebime, jei įvairūs mūsų organizacinio gyvenimo įvykiai yra aprašomi mūsų jaunimo plunksnų. To nori ir pageidauja ir Ateities redakcija.

Tačiau... tai sukelia kartais bereikalingą audrą. Ateities redakcija, sakykime, gauna priekaištų apie netinkamą paskutiniojo kongreso aprašymą. Kai kam jis buvo perdaug sausas ir dalykiškas, kitiems — perdaug poetiškas. Visko yra, visko reikia. Vis dėlto neverta perdaug graudintis dėl mėgėjiško ir neabsoliučiai tobulo įvykio aprašymo. Juk dėlto jaunimas ir rašo. Jaunimas tik rašydamas tobulėja ir išmoksta įmantrybių, kurias naudoja vyresnieji.

Taigi, jeigu neretas mūsų organizacinio gyvenimo aprašymas ir nėra visiškai tobulas, dėlto neverta kaltinti nei redakcijos, nei rašinių autorių. Redakcijos uždavinys, ir net įsipareigojimas, yra suteikti jaunimo bandymams dirvą. Gi jaunimas turi bandyti rašyti, nors vienoks ar kitoks bandymas, galbūt, nevienam ir nepatiks.

Lietuviška stovykla. Neabejojame, kad daugumas tėvų vaikus siunčia į vasaros stovyklą lietuviškos dvasios pasisemti. Ir daro visai teisingai. Juk stovykloje susiburia draugėn lietuviai — vadovai ir vaikai; juk ten kas rytą nuaidi tautos himno žodžiai, kasdien girdisi lietuviška daina, o vakarais visus pralinksmina tėvų žemės pasakos ir šokiai.

Tačiau vis dar pasitaiko nusiskundimų. Girdi, stovykloje vadovai nekalba lietuviškai. Sakoma, kad vaikai sugrįžta iš stovyklos net primiršę tėvų kalbą. Kiek čia teisybės, sunku pasakyti.

Kaip ten bebūtų, Moksleivių ateitininkų sąjunga šiuos skundus turėtų išsklaidyti. To siekiant, stovykloms būtinai reikia parinkti vadovus, kurie ne tik puikiai moka lietuvių kalbą, bet ir ryžtasi su stovyklautojais vien lietuviškai kalbėti. Nemažiau būtina sudaryti programą, kuri naujais būdais stovyklautojų tarpe puoselėtų lietuvių kalbos vartojimą. Suprantame, tai dideli uždaviniai, prie kurių gal turėtų prisidėti ir Ateitininkų federacijos valdyba.

EX LIBRIS

O. Nendrė: **Antroji Banga,** romanas. Viršelis Pauliaus Jurkaus. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 6051 So. Ashland Avenue, Chicago, Ill. 60636. 202 pusl., kaina: 3.50 dol., gaunamas Drauge, 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629.

O. Nendrė po debiuto, pateikiant visuomenei romaną "Aidas Tarp Dangorėžių" iš fabriko darbininkų gyvenimo bei naujos ateivės lietuvės įsijungimo į to fabriko darbą, pasirodė su nauju romanu "Antroji Banga". Pirmoji knyga vaizdavo dypukų kūrimąsi Amerikoje, o antroji knyga sugrąžina mus Lietuvon, Pilėnų kaiman, paežerėje.

"Antrojoje Bangoje", kaip kino ekrane, skuba vaizdas po vaizdo, nušviesdamas lietuviško kaimo buitį. Pilėnų kaimo ūkininkų priekyje čia išryškėja Juozas ir Anelė Klevai. Juodu, darniai sugyvendami, pavyzdingai augino savo septynis vaikus, jiems skiepindami gėrio bei tarpusavio ir artimo meilės daigus. Klevų ramų gyvenimą sudrumstė tragiška mirtis vyriausio sūnaus studento, politiniais motyvais nužudyto. Bet Klevai rankų nenuleidžia, rūpinasi likusiais vaikais, net įdukrina savo netekėjusios samdinės dukrytę. Vaikams žengiant į savarankų gyvenimą Lietuvą užplūsta pirmoji bolševikmečio banga, nubloškusi kankinio mirtin Juozą Klevą, o antroji banga — Anelę Sibiran, gi jų vaikus į vakarus. Tėvai Klevai sąmoningai nebėga nuo kančios. Aukos dvasia glūdi jų sielose, kuri juos nuveda Golgoton. Jie žūsta už savo vaikus, kad išliktų jie gyvi ir tarnautų gėriui bei paliudytų tiesą.

Tai yra buities romanas. Autorė piešia įvykį po įvykio, trumpais spalvingais brūkštelėjimais atvaizduodama žemės ūkio darbus, partizanų veiklą, okupantų siautėjimą. Romano peisažą nuspalvina ir žiaurius įvykius sušvelnina įterpimas į foną paukščių. "Rudens saulės spinduliai išdykauja parudavusioj pievoj. Kovarniai kranksi šokinėdami žaliose eglės šakose. Šarkos čiauškia šermukšnio viršūnėje ir ragauja raudonas uogas" (33 pusl.). "Vėl pavasaris prašneko vyturio daina, varnėnų suokimu" (144 pusl.). "Padangėje gražiai išsirikiavusios girksėdamos traukia gervės ir žąsys. Klevienė iškėlusi galvą lydi jas į pietus..." (192 pusl.).

Pagrindinis romano personažas—Anelė Klevienė. Ji psichologiškai gerai pavaizduota. Kiti veikėjai neryškūs. Autorei terūpėjo pateikti ano atsikūrusios Lietuvos laikotarpio ir okupacinių periodų iškarpą. Romanas lengvai skaitomas, kalba taisyklinga, dialogai gyvi, vaizdingi, ypatingai valstiečių lūpose. **A. Gelažius**

AR STUDENTAI MIRĘ?

Šiuo klausimu straipsnio ar pašnekesio nebus. Jei dar yra gyvų studentų kituose miestuose nė Chicagoj, Ateities korespondencijų skyrius prašo juos pristatyti.

Laiko progresas ir žmogaus tobulėjimas

Kazimieras Dagys

DVIDEŠIMTO ŠIMTMEČIO pradžioje įvairiose mokslo srityse prasidėjo tokia greita pažanga, jog nuo to konkrečiai pasikeitė žmogaus gyvenimo būdas. Įvairiausi tyrinėjimai kasdien papildo techninių žinių augantį kiekį; biochemija ir biofizika yra naujos mokslo sritys, kurių prieš keturiasdešimt metų nė nebuvo. Fizikai netik atrado atomą, bet jau jį suskaldė. Išradimų ir tyrinėjimų duomenys taip greitai daugėja, jog mokslininkas savo srities literatūrą privalo pastoviai intensyviai sekti idant neatsitiktų. Pavyzdžiui, prieš dešimt metų tebuvo žinomos tik trisdešimt dvi atomus sudarančios dalelytės — šiandien jau virš šimto. Prieš penkis metus kelionė į mėnulį tebuvo "science fiction" sferoje, o dabar jau matome gyvus astronautus vaikščiojančius ant mėnulio.

Šis straipsnis liečia santykį tarp mokslinių išradimų, tai yra laiko progreso, ir žmogaus tobulėjimo, todėl kalbėsiu tik apie tai, kaip mokslinė pažanga yra pakeitusi žmogaus gyvenimo būdą. Fizikos, chemijos ar kito specialaus mokslo teorijas žino tik specialistai — kiti jų nežino, ir nenori apie jas girdėti. Bet šie moksliniai išradimai yra pasiekę visus, bent Vakarų pasaulyje. Technologija, praktiškas pritaikymas mokslinių išradimų, yra pakeitęs žmogaus gyvenimo būdą. Gyvenimo būdas yra labai svarbus, nes jis padeda ar net duoda gaires žmogui apsispręsti. Skirtingi gyvenimo būdai atsispindi žmonių ir draugų santykiuose, žmonijos apibrėžimuose, net religijos kūrime. Ir todėl technologija, kaip laiko progreso ženklas, taip svarbi. Kaip žmogus į save žiūri, kaip jis supranta žmogaus esmę, kaip jis apibrėžia žmogų, kaip būtybę su vienokiomis ar kitokiomis savybėmis, tai tuo pačiu nustato koks elgesys priimtinas ir koks ne, kokios savybės yra reikalingos, jei ką nors norime pavadinti "geru" ar "blogu".

Šis amžius yra technologijos amžius. Techninė pažanga yra neabejotina — visur mes ją matome. Be jos mūsų darbai būtų

skirtingi, be jos negyventum, kur ir kaip gyvename. Technika pakeitė žmogaus gyvenimą, ir jos įtaka visur galioja. Bet, tur būt, ji yra stipriausiai paveikusi mūsų civilizaciją dvejose srityse:

1. Vakarų pasaulis, ypatingai Amerika, pasikeitė iš kaimiškos civilizacijos į miestinę civilizaciją.

2. Žmonių darbai yra skirtingi; dar svarbiau, jų santykis su darbu yra pasikeitęs.

Apie šiuos du pasikeitimus visi žinome — nereikia būti mokslininku tai pastebėti. 19 šimtmečio pabaigoje net ir Amerika buvo ūkio kraštas. Bet per 50 metų miestų svarba nuostabiai padidėjo. Virš 80 proc. žmonių juose gyvena, ir net ūkių didžiausias uždavinys yra miesto gyventojus maitinti. Miesto gyvenimas skiriasi nuo kaimo. Kaime žmonės viens kitą gerai pažįsta, o mieste kartais net ir savo gatvės gyventojų nepažįstame. Santykiai su žmonėmis skiriasi šiose dvejose aplinkose. Taip pat svarbu yra skirtumas žmonių skaičiuje — mieste yra žmonių marios, ir todėl sunkiau žmogui jaustis reikalingam. Kai kas nors miršta, tai beveik niekas toj žmonių masėj to nepastebi ir apie tai nesirūpina. Mieste ir išaugo "masė". Visada yra daug žmonių pasaulyje, bet tik šitame šimtmetyje iškilo "masė"— tai yra, grupė žmonių, kurie pameta savo individualybę ir pasidaro tik skaičius, tik statistika.

Kartu su miestų išaugimu ir technikos iškilimu pasikeitė žmogaus darbas. Beveik visi žmonės turi dirbti, ir nuo pat senovės žmogus yra dirbęs, kovojęs dėl maisto ir kitų gyvenimui reikalingų dalykų. Bet šitam šimtmetyje atsirado automatizacija, "the assembly line". Žmogus ateina į fabriką, padirba 8 valandas ir eina namo. Kasdien jis daro tą patį. Dažnai atsitinka, kad jis turi tą pačią dalelę įkišti į tą pačią skylę, vos vos žinodamas ką jis daro, ar ką stato. Jis pasidaro dalis "assembly line" — kartais palyginti labai reikalingas, kartais visiškai ne. Bet vienaip ar kitaip jo vertė kaip individas nieko nereiškia — jis svarbus tik dėl savo darbo. Jis nebėra asmenybė, o tiktai funkcija. Dar blogiau: žmogus pajunta, kad jis lengvai pakeičiamas, kad kas nors kitas galėtų jo darbą lygiai gerai atlikti.

Šis žmogaus santykis su darbu nebėra toks koks anksčiau buvo, koks kaime buvo. Ūkininkas sau dirbo, dirbo ir mylėjo savo žemę. Jis juto, kad jei savo laukų neprižiūrės, tai niekas jų neprižiūrės. Jo darbas keitėsi, keičiantis metų laikams. Baigęs sunkų darbą, džiaugdavosi, ir galėjo didžiuotis atliktu darbu. Batsiuviai ir kiti amatininkai taip pat turėjo glaudesnius ryšius su savo darbu. Jie beveik viską patys darė, ir galėjo didžiuotis, jei darbas geriau pasisekė.

Santykiai su žmonėmis taip pat buvo skirtingi. Žmogus, atlikęs darbą, galėjo jaustis ką nors atsiekęs. Darbas buvo jo, ir tai žinojo kiti. Kadangi darbas nebuvo grynai mechanizuotas, tai ir jo asmenybė galėjo šiek tiek atsispindėti darbe.

Žmogaus gyvenimo būdą yra taip pat gan stipriai paveikę šio šimtmečio išradimai automobilis, ir masinė reklama. Pirmasis suteikė žmogui judrumo, kurio anksčiau jis neturėjo. Dabar galime įlipti į automobilį, kurį beveik visi turi, ir nuvažiuoti, kur norime. Galime pabėgti nuo tėvų, namų, nuo darbo. Bet svarbiausia mašinos įtaka yra jaunimui. Nebereikia namie sėdėti — galima išvažiuoti bet kur. Vaikai mažiau ir mažiau pasilieka namuose ir tėvų įtakoje. Draugai yra lengviau pasiekiami, jų poveikis didėja, ir vaikai "išsilaisvina" iš tėvų priežiūros ir ideologinių nusistatymų.

Skelbimai masėms turi dar didesnį poveikį šio amžiaus žmogui. Televizijoje, radijuje, laikraščiuose — visur matome reklamas. Nors reklamos savyje nėra blogos (nors jų dažnumas žmogų suerzina), jų poveikis žmogui yra gan žalingas. Jos nustato matus elgesiui, pasako mums, kaip

ir ką dėvėti, kokią mašiną pirkti. Taip pat pažada tiems, kurie jų pasiūlymų klauso, džiaugsmą, laimę ir pasisekimą. Pavyzdžiui Lady Clairol — "kadangi tik kartą gyveni, gyvenk kaip blondinė". Kita reklama sako, kad reikšmingas žmogus tik šias cigaretes rūko, tik tokius drabužius dėvi. Tiems, kurie seka reklamų pasiūlymus, žadamas dangus žemėje, draugų ir kaimynų pagarba, pasisekimas visose gyvenimo srityse. Moksleiviai ypatingai bijo išsiskirti iš kitų.

Bet tie pažadai gali turėti ir dažnai turi blogos įtakos. Pirmiausia, jie paniekina žmogaus dvasinį gyvenimą. Nesvarbu, koks žmogus yra, kokie jo santykiai su draugais, koks jo etinis stovis. Daug svarbiau jo automobilis, jo drabužiai. Reklamos pakelia tuštumą, išorinę prabangą, išvaizdą — į aukščiausią žmogaus rūpestį, nežiūrint svarbesnių ir kilnesnių žmogiškų polinkių. Jos kuria laimės iliuzijas — keliauk į Europą su credit cards, nusipirk automobilį, gyvenk šia diena, šiuo momentu. Bet, deja, laimė ne taip lengvai pasiekiama ir žmogus pradeda klaidžioti, manydamas kad kitas pirkinys, kita kelionė jam suteiks tą džiaugsmą, kurio iki šiol nepasiekė. Jam net nekyla mintis, kad laimė nenuperkama, kad ji dvasinis, o ne tik materialinis dalykas. Reklamos neleidžia žmogui pagalvoti, kokia būtybė jis yra, ir kaip laimė, kuri visų siekiama, galima atrasti. Reklamos nukreipia žmogų nuo dvasinio gyvenimo į grynai materialinį, trumpalaikį hedonizmą.

Antras blogas reklamų poveikis yra asmenybės savitumo neigimas. Žmogus nebe sau gyvena, neugdo savo individualybės. Jis turi būti kaip kiti. Konformizmas pasidaro aukščiausia žmogaus savybe. Ne savitumas, bet panašumas į kokį nors mistiškai pastatytą idealą pasidaro žmogaus tikslas. Ne svarbu, koks aš esu, bet ar aš prilygstu savo kaimynui! Jei jie turi automobilį, gražius drabužius, namą, tai ir aš juos turiu turėti — nes kitaip atsiliksiu. Ir atsilikimas pasidaro žmogaus įvertinimo matas. Kaip žmogus negali atsilikti nuo kaimyno, taip pat jis negali jų perdaug pralenkti, nes tada pasidaro skirtingas, keistuolis.

Kaip trumpai minėjau, mokslinė pažanga ir progresas, kartu su technologija, yra radikaliai pakeitusi žmogaus gyvenimo būdą. Aptarti visus pakeitimus neįmanoma, bet galima šiek tiek apibrėžti bendrus rezultatus; šeimyniniai santykiai yra labai pairę — žmogus, gyvendamas mieste ir veikiamas reklamų, lengviau ir dažniau priima skirtingą vertybių sistemą jos neapgalvodamas. Žmonių santykiavimas yra daugiau beasmeniškas — santykiai yra šaltesni ir apsprendžiami aplinkybių, kuriuose susitinkame — tai yra, žmogus skirtingai elgiasi su gerais draugais, su kaimynais, su darbininkais ir bosais. Jo asmenybė yra daugiau suskaldyta, nes miestinis gyvenimas neturi to organiškumo, kuris buvo kaime. Žmogus yra nužmogintas — į jį žiūrima kaip į tam tikrą funkciją, o ne kaip asmenybę.

Šis technologijos poveikis, kartu su žmonijos skaičiaus augimu, veda į šių laikų fenomeną — "masių žmogų". Apie masių sukilimą ir rolę daug kas yra rašęs, bet svarbiausios mintys palieka tos pačios. Heideggeris, tur būt, geriausia apibrėžia šį reiškinį. Pagal Heideggerį, žmogus gali gyventi autentiškai ir neautentiškai. Neautentiškai gyvena tas, kuris yra valdomas "kitų", "masės". Neautentiškas žmogus nesupranta ir nežino savo savitumo. Jis kitų valdomas, net jo mintys nėra jo pačio. Šiam žmogui kiti nustato kaip ir ką jis mato. Jam nerūpi, koks jo likimas; jis stengiasi užmiršti, kad mirsiąs. Jis skaito, ką kiti jam liepia skaityti. Nieko giliai nepergyvena. Kitų valdomas, jis yra tik žmogaus šešėlis. Jo visas gyvenimas būdas neturi autentiškų momentų, kuriuose jis reikštųsi kaip atskira asmenybė.

"Masės" žmogus yra konformistas, pa-

viršutiniškas, bijąs tikro dvasinio gyvenimo, aklai ieškąs laimės, kuri visų žadama. Sukūręs technologiją gyvenimui palengvinti, žmogaus pasidaro savo paties kūrinio vergas. Taip kaip "mass production" gamina tapačius dalykus, taip ir žmogus pasidaro lygiai kaip kaimynas. Individualybė yra iš jo atimta — jis jos net nenori, nes būti sau žmogumi reiškia rinktis sau atskirą kelią. Už pasirinktą kelią pats turi atsakyti, o tai per didelė atsakomybė. Taip pat kaimynai individą daugiau peiks ir juo bus nepatenkinti. Baimė pasilikti vienam ir sulaiko daugelį nuo šuolio į šalį, nuo gyvenimo kuris būtų būdingas tik jam.

II

Trumpai aptaręs pirmąją temos dalį — kaip progresas veikia šių dienų žmogų, — dabar bandysiu aptarti antrąją temos dalį — tai yra, žmogaus tobulėjimą. Laiko progresas yra neginčijamas, bet žmogaus tobulėjimo problema neturi tokio lengvo ir aiškaus atsakymo. Kartais mes girdime, kad šiame amžiuje žmonės yra geresni, gabesni už bet kada gyvenusius žmones. Bet lygiai taip pat girdime, kad šis amžius nemoralus, nusigyvenęs, nihilistiškas ir hedonistiškas. Tur būt, nė vienas iš šių kraštutinių aptarimų nėra teisingas. Bet prieš kalbant apie žmogaus tobulėjimą ar sunykimą turėtume šiek tiek apsiriboti, ir konkrečiau sužinoti, apie ką mes kalbame. Šitoj kalboj žmogaus tobulėjimas bus suprantamas tik kaip etinis tobulėjimas, o ne fizinis.

Manau, kad taip pat būtų prasminga prieš žmogaus tobulėjimo analizę paklausti, ką reiškia sakinys "Žmogus tobulėja", ir kaip mes įrodytume ir teigiamą ir neigiamą atsakymą. Todėl mes turėtume paklausti, kokios sąlygos reikalingos, jei norime teigti, kad žmogus tobulėja. Mano nuomone yra dvi sąlygos:

a) reikia mato, kriterijaus, kurį mes vartosime teigimui ar neigimui — tai yra, jei mes sakome, kad A yra geresnis už B, tai mes teigiame, kad A turi daugiau tokių savybių, kurias mes vadiname geromis.

b) Žmogus turi iš esmės palikti toks pats. Per amžius žmogus gyvena skirtingose sąlygose. Savaime jos šiek tiek jį veikia. Bet žmogus iš esmės negali pasikeisti. Tos problemos, kurias mes vadiname etinėmis, turi būti nepriklausomos nuo aplinkos, bet turi veržtis iš žmogiškos gelmės. Nes jei aplinka suteikia žmogaus atsakymus etinėms problemoms, tai nėra tokio dalyko kaip tobulėjimas. Dingsta etika ir lieka tik sociologija. Negalime tada sakyti, kad vienas amžius už kita tobulesnis, bet tik kad jie skirtingi.

Dabar pažiūrėkime tiksliau į pirmutinę sąlygą — reikia mato, kurį galėtume vartoti tobulėjimo neigimui ar teigimui. Koks jis bus? Atsakymas nėra labai lengvas. Bažnyčios atstovas gal sakys, kad tai būtų žmonių maldingumas. Ateistas tokiu atsakymu visiškai nepasitenkintų. Jei ir nepaisytume ideologinių ginčių, problema vis tiek nedingtų. Sakykime, kad Kristaus Žodis ir Dievo įsakymai pasidaro matais. Tuoj pat vėl kyla problema — pav., penktasis Dievo įsakymas draudžia žmogų žudyti. Tai gan aišku, bet vis tiek lieka daug konkrečių padėčių, kur atsakymas ne visiems priimtinas. Vieni krikščionys sako, kad iš viso negalima žmogų užmušti; katalikai, bent dauguma, leidžia — kai žmogus ginasi ar yra kovoje. Net ir katalikų bažnyčioje atsakymai į šį palyginant lengvą Dievo įsakymo išaiškinimą keičiasi.

(tęsinys 114 psl.)

KAREIVIAMS

Dabar jie miega pasaulio laukuose
Užkloti dangaus mėlynu apklotu.

Jie negulėjo šios žemės pievose,
Ir nežiūrėjo kaip saulė žaidžia danguje;
Jie nevalgė šios žemės saldžių vaisių.

Ne, ne jie.

Jie vaikščiojo po dulkinas gatves,
Ir plaukė kraujo upėmis;
Ir sėdėjo vieniši tamsos šaltumoj.

Bet kur jie dabar?

Jie ilsisi;
Kruvini, žaizdoti, užmiršti.

Kur mes?

Sigita Pacytė

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO BIBLIOTEKA

Tomas Akvinietis, didelis filosofas, tiegė, kad galima heretikus nužudyti, kad net tai ir yra mūsų pareiga. Dabartinė Bažnyčios hierarchija su tuo visiškai nesutiktų.

Iš šių kelių pavyzdžių galima lengvai pamatyti, kad matas nelengvai randamas. Politinės, ekonominės, ir sociologinės laiko ir vietos sąlygos paveikia atsakymą. Reikės į jas dėmesį kreipti, kai ką nors įvertiname (pav., — būtų kvaila pavadinti Tomą Akvinietį fanatiku už jo įsitikinimą apie heretikus). Bet taip pat šių sąlygų negalime padaryti absoliučiomis, nes tada etika pasidaro sociologija.

Antra sąlyga, kurią turime išaiškinti, yra žmogaus esmė. Nors gyvenimo būdai ir sąlygos priklauso nuo laiko ir vietovės, vis tiek turi būti bendrų problemų ir savybių visai žmonijai, kurios yra nepriklausomos nuo bet kokių atsitiktinių sąlygų. Kitaip sakant, reikia rasti ir apibrėžti žmogaus esmę. Šitoks metafizinis aptarimas, kuris mums reikalingas, yra Heideggerio raštuose. Jam žmogus yra būtybė, kuri yra įmesta į pasaulį, į ypatingą situaciją. Žmogus negali nutarti, koks jis gims, bet turi pareigą save toliau kurti. Jis yra kūrinys ir kūrėjas. Kiekvienas sprendimas yra ir savęs apsprendimas. Žmogus niekada nėra baigtas, kaip kitos būtybės. Jis visada laisvas save kurti. Bet taip kaip žmogus yra įmestas į pasaulį, tai taip pat ir turi mirti. Žmogus žino, kad jis turi mirti, ir tik tada bus jis baigtas, tik tada visos galimybės dings. Žmogus turi žiūrėti į ateitį ir ateinančias galimybes, neužmiršdamas savo praeities ir dabarties.

Žmogus turi vesti autentišką gyvenimą. Nes tik jis gali save sukurti, tik jis gali savo mirtį mirti, todėl jis turi likti individas. Jis turi suprasti savo trūkumus, savo žmogiškosios būtybės ribas, jas priimti be nusivylimo. Autentiškas gyvenimas reikalauja, kad žmogaus elgesys tekėtų tik iš jo pačio asmenybės. Bet žmogus praranda savo autentiškumą, kai užmiršta savo kūrybinius reikalavimus, savo artėjančią mirtį, kai jis užmiršta savo savitumą, pasitenkindamas sekti kitų pavyzdį.

Padiskutavę šias dvi sąlygas, mes dabar galime geriau suprasti, ką reiškia klausimas apie žmogaus tobulėjimą. Reikia surasti matą tobulėjimui aptarti, ir mes taip pat žinome, kad daug matų yra skirtingai suprantami, priklausant nuo laiko dvasios ir gyvenimo būdo. Todėl standartas turi būti pakankamai platus, ir kuris apibrėžia žmogaus vertybes visam laikui ir visose aplinkose. Šitokį apibrėžimą yra davęs Heideggeris.

Todėl šis etinis klausimas turi atsiremti žmogaus metafizika, kartu priimant, kad skirtingi gyvenimo būdai palengvina ar pasunkina tobulybės siekimą. Reikia suprasti sąlygas, kuriose gyvena skirtingų laikotarpių žmonės. Bet žmogus turi gyvenimo idealą, kurio turėtų stengtis siekti. Žmogus, ar laikotarpis, kuris geriausiai atspindi žmogaus metafizinę esmę, yra tobulesnis. Sąlygos yra svarbios, bet jos neatleidžia nuo etinio sprendimo.

III

Aptarę laiko progreso ir žmogaus tobulėjimo klausimą, esame pasiruošę paklausti ar žmogus tobulėja su laiko progresu. Manau, kad yra dvejopas atsakymas.

Laiko progresas iš esmės nepakeičia žmogaus problemų. Šiek tiek keičiasi problemų statymas, bet esminiai klausimai apie mirtį, apie gyvenimą, apie žmonių

santykiavimą lieka tie patys. Skirtingos aplinkybės gali palengvinti ar pasunkinti atsakymą, bet etinis gyvenimas, ištikimybė metafiziniam žmogaus pašaukimui, lieka visada problematiška. Etiškas elgesys visad galimas, bet visada ir sunkus. Tik pats žmogus, būdamas vienas su savo sąžine, turi paskutinį atsakymą, už kurį tik jis atsakingas. Kiti gali šiek tiek jam padėti, bet jis lieka laisvas jų pagalbą priimti ar atmesti. Kai žmogus atsako į etinį klausimą, jis stovi vienišas prieš visas galimybes ir pats nutaria. Aplinka ir laiko dvasia susiaurina ir pakeičia elgesio galimybes, bet žmogus lieka laisvas būti sau ištikimas ar ne. Šita prasme žmogus nei tobulėja, nei netobulėja. Laiko progresas praeina, palikdamas žmogų lygiai vienišą kaip jis buvo prieš tūkstančius metų, prieš krikščionišką religiją, prieš technologijos įsigalėjimą.

Yra nesusipratimas kalbėti apie žmonijos etinį tobulėjimą. Etines problemas gali spręsti tik vienas žmogus; masė etinių sprendimų negali daryti. Žmonija bet kuriuo laikotarpiu gali sukurti tobulesnę valstybę, lygesnę ir teisingesnę įstatymų bei teisių sistemą. Bet etika lieka paties individo giliausia galimybe savo žmoniškumui išreikšti. Etika nėra tik paklusimas valdžios ir Bažnyčios įsakymams. Ji gali ir, tobuliausioje formoje yra, kūrybingumas. Ir individas visada vienas kuria ir visada gali kurti.

Baigdamas noriu apžvelgti kaip šio šimtmečio aplinka ir dvasia paveikia žmogaus tobulėjimą. Reikia du dalykus pasverti. Mokslas ir filosofija yra padarę gan didelius žingsnius pirmyn. Žmogų dabar daug geriau suprantame, bent ta prasme, kad žinome kokie yra biologiniai santykiai tarp žmogaus ir gyvulio, ir kaip veikia protas. Galime duoti paremtus tyrimais atsakymus, ir nebereikia tenkintis antromorfine spekulacija. Kitaip sakant, konkrečiau žinome kokia būtybė yra žmogus, kiek jis savitas, ir todėl galime jį geriau metafiziškai apibrėžti ir žinome, ką jis, laisvas ar nelaisvas, gali daryti. Tai padeda griežčiau apriboti etinę problematiką.

Tačiau neturime užmiršti, koks yra šių dienų gyvenimo būdas ir dvasia. Žmogaus fizinis gyvenimas yra labai pagerėjęs — žmogus ilgiau, ir patogiau gyvena. Jis turi daugiau laisvalaikio, neturi visa amžių praleisti dirbdamas duonai ir kitiems būtiniausiams gyvenimui dalykams. Žmogus turi daugiau laiko skirti grynai dvasiniams ir protiniams dalykams. Bet, deja, taip vis tik nėra. Šio amžiaus dvasia yra gana materialistinė. Žmogaus vertė yra sutapatinama su jo turtu, jo drabužiais, jo žmonos grožiu. Būdamas laisvesnis, žmogus dažnai užmiršta atsakomybę būti individu ir pasitenkina konformizmu. Nesakau, kad laisvalaikis ir turtas turi vesti į nusigyvenimą, bet tik pastebiu, kad tai dažnai atsitinka. Kaip anksčiau paminėjau šiuo metu yra polinkis žmogų nužmoginti, ir jo vertę paneigti. Turtas yra pagunda moraliniam tinginiavimui; jis taip pat ugdo baimę priimti etinę atsakomybę. Žmogus, būdamas sotus, yra savimi patenkintas ir nieko daugiau neveikia. Taip yra atsitikę visuose turtinguose kraštuose įvairiais laikotarpiais. Tai rasime ir lietuvių tautos istorijoj, jei prisiminsime bajorijos išsigimimą, nutautėjimą. Šis pavojus gręsia ir šiam amžiui.

Žinome, kad šiuo metu gręsia tikrai didelis pavojus žmogui atsisakyti savo asmenybės, nesiimti jokios moralinės atsakomybės. Bet tai negalime prileisti, kad tai įvyktų. Tas, kuris prieš srovę kovos ir drąsiai skelbs savo ištikimybę žmogaus metafizinei būčiai, kartu suprasdamas individualybės prasmingumą ir etinių klausimų vertę, pakils virš masės ir amžiaus statomų kliūčių. Nežinau ar tokį žmogų galime vadinti tobulesniu už kitų amžių etinius šventuosius, bet, kad jis nugalėjo didesnes kliūtis, tai turėtume pripažinti.

Trys dienos Putname

RASA NAVICKAITĖ

VEIKLUMAS, VEIKMĖ, veikdinimas, veiksena, veikmuo, sąveika, saviveikla. Šių terminų išaiškinimas supažindino mus su 1970 m. Putnamo ideologinių kursų tema. Padėkos dienos savaitgalį mes nagrinėjom Ateitininkijos "šeštą principą" — VEIKLUMĄ.

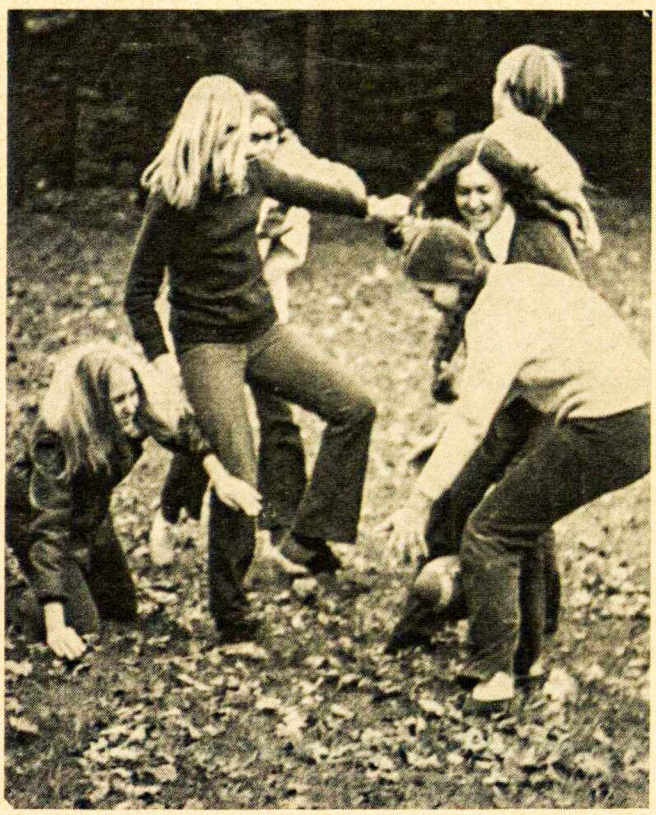

Iš ryto Antano Razgaičio švelnūs akordeono tonai išversdavo mus iš lovų dviejų sekundžių laikotarpy. Susitvarkę ir pasisotinę pusryčiais, pradėdavom dienos darbus.

Iš kun. prof. Ylos, kun. P. Geisčiūno, seselės Teresės, dr. Masaičio, prof. Simo Sužiedelio ir Eligijaus Sužiedelio girdėjom apie veiklos kryptis, plotmes, misiją. Akciologija apėmė ir alienaciją ir įsijungimą, rytų ir vakarų derinimą, civilizaciją ir kultūrą, temperamentą ir charakterį, priešybes ir prieštarybes, defensyvumą ir ofensyvumą. Diskutavom asmenybės brandimą ir begalybės dinamiką, misijos realizavimą, organizacinę struktūrą, herojiką ir riziką.

Trumpos pertraukos buvo gan dažnai įterptos į dienos programą ir jų metu mes, beveik be išimties, užsiimdavom futbolo žaidimu. Ar tai būtų tik sviedinio pamėtymas ir gaudymas ar "marathon", kuriame visi žaidė ir nebuvo jokių komandų. Tam vargšui, kuriam teko kamuolys, teko ir priešo vardas.

Per vieną dieną įvykdavo šeši ar septyni pašnekesiai. Diskusijų metu turėjom progos svarstyti klausimus, kurie mums buvo iškilę paskaitų metu, arba plačiau pasiaiškinom apie mus sudominusias mintis.

Būrelius sudarė keturi, šeši arba aštuoni asmenys. Buvo bandymas: ar narių skaičius paveikia narių įsijungimą į diksusijas ir ar turi įtakos į jų sklandžią eigą?

Visus mūsų uždavinius akompanuodavo daina. Dienos energija ir nuotaika pasireikšė jų garsumu, gausumu ir sumanumu.

Laisvalaikį praleidom Matulaičio senelių namuose ir prie kun. S. Ylos pilies. Per mišką nukeliavom pas senelius ir koridoriais eidami su jais sveikinomės, kalbėjom ir, aišku, jiems padainavom. Jie mums taktą išlaikė kojų trepsėjimu ir rankų plojimu. Per antrąjį laisvalaikį su grėbliais nužygiavom prie pilies. Buvo duotas įsakymas: "Grėbkite!" Tai ir grėbėm lapus iš visų šonų ir kampų. Sudarėm jų milžinišką krūvą ir po neilgo eksperimentavimo nutarėm, kad geriausias sumanymas kaip lapus sunaudoti tai būtų išmaudymas visų, kurie tuo metu netoli krūvos stovėjo.

Mišios įvykdavo vakarop, po paskaitų, diskusijų ir anketų pildymo. Jų metu mes susikaupėme, dėkojom Dievui ir prašėm jo pagalbos visuose mūsų užsimojimuose.

Vakaro programos buvo pailsėjimas, atsipalaidavimas nuo dienos įtempto darbo bėgio. Mes aplink laužą traukėm melodijas ir šokom; patys kūrėm vaidinimus ir juos išpildėm; plyšom juokais magikos pasirodymu.

Buvo ir rimtų momentų: literatūros ir savos kūrybos vakaras. Muzikos tonai ir skaidrių fonas. Mūsų draugų mąstymai išreikšti ant popieriaus. Mumyse žąsta naujos mintys ir bunda senai pažįstami norai.

Klausydamiesi Vytauto Mačernio poe-

zijos, pergyvenom jo liūdesius ir džiaugsmus; jaunystės siekimus ir nusivylimus.

Aukštai iškeltos vėliavos. Mišios. Naujų narių įžodžio priėmimas. Atsisveikinimai ir įvertinimai. Ateitininkų himnas. Savaitgalis ir kursai baigti.

Šie kursai buvo savotiški tuo, kad mes tų trijų dienų bėgyje, studijuodami kursų medžiagą, ją matėm pro gan įvairių profesijų ir sričių lektorių akis. Kiekvienas įžvelgė ir išaiškino medžiagą kitaip, pabrėžė visiškai skirtingus punktus ir mintis. Matematikas naudojasi Ptolemėjaus teorija; istorikas 1903 metų įvykiais, teologas Teilhard de Chardin'o mintimis, pedagogas atsitikimu klasėje.

Kiekvieną dieną stropiau mokėmės, energingiau sportavom ir su pilnesniu džiaugsmu dainavom. Mūsų nuotaika buvo įsismaginusi ir gyva.

Išvažiavom kupini naujų minčių, su gilesniu supratimu, atsinaujinę. Dabar, su kiekvienos kursuose išmoktos idėjos įvykdymu, mes bėgam vis tolyn į ateitį — mūsų idealas neatsiekiamas.

MOKSLEIVI, KOKIĄ LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ SKAITYTUM, JEI NEBŪTŲ ATEITIES?

Kur tu sužinotum, ką kiti moksleiviai veikia?
Kur rastum straipsnių ypatingai tau parašytų?
Kas spausdintų tavo pirmuosius rašymo bandymus?

Moksleivi, Ateitis reikalinga tavo paramos. Ateitis nekantriai laukia tavo rašinių, poezijos. Jei tau įdomi Ateitis ir nori, kad ji toliau eitų ir darytųs dar įdomesnė, tai netik siųsk jai savo kūrybą ir draugus paskatink, bet paaiškink ir savo tėvams, kad ji tau svarbi. Gal jie Ateičiai ir dovanų pasiųs?

MAS-CV informuoja

TEMOS SUSIRINKIMAMS

Mes pradžioje metų Jums pažadėjome paruošti Veiklos Planą, kuriame rastųsi temos atskiriems susirinkimams, bet kaip matote, dar šis planas iki šiol nepasirodė, nes mes pilnai jojo nepabaigėme, kadangi užklupo kiti, tuo tarpu svarbesni darbai, pvz., kursų organizavimas... ir mes neturėjome laiko pabaigti pradėtą proprogramos darbą. Dabar turime paruošę dalį to plano ir esame gavę daug pageidavimų dėl šio plano, tad tas paruoštas temes neturėjome laiko pabaigti pradėtą čia. Rasite tris pirmąsias susirinkimams temas. Vėliau duosime vėl bent tris temas. Tikime, kad šios temos Jums padės planuojant susirinkimus ir taip pat, galvojame, kad Jūs jas panaudosite kartu pridėdami savo kūrybingumo ir originalių minčių.

METINIO PLANO TEMOS

Esame sąjūdis — judėkime!

1. Kas mes esame?
2. Žinokime kas mus veda.
3. Kodėl mes veikiam?
4. Kaip mes veikiame?
5. Pažinkime mūsų aplinką.
6. Reaguokime į mūsų aplinką: (a) žiūrėkime kritiškai, (b) žinokime už ką mes kovojame.
7. Žinokime kas eina šalia mūsų.
8. Kokie pavojai mums gręsia iš vidaus?

1. KAS MES ESAME? (ateitininkų organizacijos struktūra ir idealai).

Priklausome ateitininkams ir skaitomės esą dalis organizacijos bet, kiek iš tikrųjų mes žinome apie šią, savąją organizaciją? Kas yra AF? AT? AFV? MAS? SAS? ASS? ką veikia MAS CV? Kokia yra AT prasmė ir t. t. Kodėl mes nepasitenkiname būti grynai organizacija, bet vadinamės taip pat ir sąjūdžiu? Kas yra sąjūdis?

Ieškokime žinių apie mūsų organizacijos sudėtį. Yra svarbu žinoti kaip ateitininkų organizacija techniškai veikia, prieš gilinantis į veiklos metodus, prasmę, kryptį ir t.t. Taip pat, žinokime bendrai į ką mes tikime, ką reiškia žodis "pasaulėžiūra", kokia yra ateitininkų pasaulėžiūra, ką reiškia mūsų šūkis...

Ieškome atsakymų į šiuos klausimus. Pasiklausykime vyresniųjų ateitininkų. Skaitykime Ateitininkų Vadovą. Diskutuokime savo asmenišką rolę mūsų organizacijoje.

Siūlymai susirinkimo programai: 1. Kviesti studentą arba vyresnį moksleivį skaityti referatą. 2. Diskusijų būreliuose seminaro būdu, grupės moksleivių gali paruošti ir pristatyti dalimis šią temą. 3. Dailusis skaitymas ateitininkų deklaracijos per susirinkimą. Paskui sektų diskusijos. 4. Nagrinėti pirmosios Ateities numeryje randamus tris pamatinius klausimus.

Skaitymui:

1. kun. Ylos ATEITININKŲ VADOVAS pusl. 107 - 142.
2. ATEITIES pirmas numeris
3. prof. Simo Sužiedėlio PASAULĖŽIŪRA
4. dr. J. Girniaus IDEALAS IR LAIKAS
5. 1967-68 metų žiemos kursų užrašai

Diskusijoms:

1. Ar dabartinė trijų sąjungų struktū-

ra yra tinkama, ar galvojate, kad reikia daugiau padalinių, pav. Jaunučių-AS ir Akademikų-AS ir t.t.?
2. Kaip Jūs asmeniškai suprantate ateitininkų pasaulėžiūrą?
3. Ar dabartinė organizacijos struktūra sutalpina ateitininkų pasaulėžiūrą?

2. ŽINOKIME, KAS MUS VEDA (ateitininkų organizacijos kūrėjai, ideologai, vadai...)

Esame sąjūdis ir iš mūsų šūkio "Visa atnaujinti Kristuje", mes matome, kad Kristus yra mūsų sąjūdžio centras ir mūsų veiklos vidurys. Sakome, kad mūsų veikla yra Kristocentrinė ir štai, skelbiame, kad Kristus yra ne tik mūsų vadas, bet taip pat ir mūsų tikslas — visa atnaujinti Kristuje!

Žmonės, kurie įkūrė mūsų organizaciją ir suformulavo šios organizacijos ideologiją, buvo Kristaus įkvėpti ir priėmė Kristų kaip vyriausią vadą. Priklausydami ateitininkų organizacijai, mes parodome, kad mes priimame ir siekiame organizacijos nustatytų idealų. Priimdami idealus, mes taip pat turime priimti kaip mūsų vadus, tuos žmones kurie tuos idealus nustatė. Taip kaip ir mūsų vadai, mes pripažįstame, kad Kristus yra mūsų centras ir mūsų tikslas.

Žiūrėkime į tuos žmones, kuriuos mes skaitome mūsų vadais ir sekime Jų pavyzdžius.

Siūlymai susirinkimo programai: 1. Paruoškite skaitymus šių žmonių biografijų ir raštų. 2. Suraskite paveikslus šių žmonių, parodykite moksleiviamas.

Skaitymui:

1. Ateitininkų Vadovas pusl. 338 - 360.
2. Šalkauskio Ideologija
3. Sušinsko Maršas Jaunystei
4. Dr. J. Girniaus Idealas ir Laikas

Diskusijoms:

1. Koks skirtumas tarp Dievo ir žmogaus vado?
3. Kas yra gyvoji dvasia?
3. Kaip ši gyvoji dvasia pasireiškė mūsų žmogiškuose vaduose?
4. Kas yra tipo vadas? Paskaitykite kun. Ylos - Valančius, tipo vadas.

Uždavinys: Parašykite į Ateitį rašinį apie vieną iš mūsų organizacijos vadų.

3. KODĖL MES VEIKIAM? (mūsų motivacijos, norai, tikslai)

Dažnai mes suabejojame ar yra tikrai verta įsijungti į savo kuopos veiklą, ar imtis iniciatyvos dirbti, ar prisidėti prie sąjūdžio. Visi mes gerai žinome, kad be darbo, jokio tikslo mes negalime atsiekti. Tie kurie dirba ir imasi savo iniciatyvą žino, kad veikla reikalauja daug laiko, pasišventimo ir rizikos.

Mūsų pagrindinis tikslas yra visa atnaujinti Kristuje; mūsų motyvacija yra pats Kristus. Derindami fizines ir dvasines jėgas, mes puolame į veiklą ir šios veiklos nuopelnai pasirodo mumyse protiniame, bei dvasiniame mūsų asmenybės augime.

Siūlymai susirinkimo programai: Būreliuose paruošiami vaidinimai liečiant šią temą — kodėl mes veikiam? Pav. du žmonės tiki tais pačiais idealais; vienas siekia jų per veiklą, kitas visiškai nieko nedaro. Kodėl?

Turite galvutes — panaudokite
(pirmyn su vaizduote!)

Skaitymui: Veiklumas, ateitininkų šeštasis principas; žiemos kursai 1969-70.

Uždavinys:

Pasirodykite susirinkimo gale su šiuo, Jūsų sukurtu vaidinimu.
Parinkite geriausią iš visų vaidinimų ir bendrom jėgom ištobulinkite jį ir
Pastatykite publikai per Jūsų metinę šventę. Bus Jūsų pačių darbas.
Parodykime, kad esame kūrybingi!

Dar įspūdžių iš MAS žiemos kursų

LINO KOJELIO ĮSPŪDŽIAI

Trumpai pasakius, šie kursai buvo taip sėkmingi, kad kiekvienas jaunas žmogus, kurį domina gilesnė mintis, pabuvęs tokiuose kursuose bent savaitę, ateitininkų organizacija rimtai susidomėtų. Trys pagrindiniai elementai, lėmę kursų pasisekimą, buvo vadovybė, kursų programa ir kursantų nuotaika.

Iš visų puikių vadovų būrio aš noriu išskirti Eugenijų Girdauską. Tai gimęs vadovas. Jis buvo su kursantais, žinojo jų nuotaikas, mokėjo būti draugiškas ir griežtas. Čia noriu prisiminti vieną nuotykėlį.

Stovykla naktį retai nutildavo nustatytu laiku. Kartą ir mudu su draugu Beniu Kušleikiu nutarėme kiek padūkti. Aš palindau po lova, o savo vietoje lovoje palikau iš pagalvių ir rūbų padarytą čiučialą. Mudu bildenome, šūkavome ir šiaip sau neklaužadinėjome. Staiga įėjo Eugenijus. Būdamas palovyje, aš krutinau "save" lovoje, kad vadovas pagalvotų, kad aš ką tik į lovą įšokau. Jis pasakė porą žodžių ir išėjo, nieko nesupratęs. Aš išlindau iš palovio, ir abu su draugu kvatojomės. Bet vėl staiga atsidarė durys, įėjo Eugenijus ir mane pagavo. Tą juoką jis priėmė šiltai, ir tada visi trys nutarėme prigauti antrą vadovą. Tas gi, išaiškinęs "nusikaltėlį", labai ėmė karščiuotis. Eugenijus sugebėjo atskirti jaunatvišką pajuokavimą nuo kenksmingo tvarkos ardymo ir skirtingai mokėjo reaguoti.

Visa programa tarsi išspinduliavo iš pagrindinės temos — **žodžio.** Tą temą per visą savaitę mes spaudėm, trankėm, lamdėm, tampėm, daužėm, piaustėm... Mes sužinojom apie žodžio, kalbos, rašto ir kalbų kilmę, pasitobulinome skaityme, rašyme, kalbėjime.

Iš visų paskaitininkų man didžiausią įspūdį padarė kun. Stasys Yla. Tokio puikaus kalbėtojo dar nebuvau girdėjęs. Jo žodžiai įdomūs, gyvi ir įtikiną. Kai teka iš jo auksinės burnos, gali trankytis, lyg Pacifiko bangos į pakrančių uolas, arba švelniai glostyti, kaip Californijos vėjelis. Ir iš kitų kursantų girdėjau, kad jie kun. Ylą labai mėgo.

Ateitininkams kun. S. Yla, man atrodo, yra nepamainomas žmogus, ir kaip kursų organizatorius, ir kaip kalbėtojas.

Patiko ir Leonardas Dambriūnas. Tikras profesorius. Buvo galima jausti, kaip jis kalbos moksluose yra labai išsilavinęs. Kun. Staškevičiaus, dr. Vyganto ir V. Gražulienės paskaitos irgi buvo įdomios. Labai malonu buvo išgirsti Algį Puterį, kuris praėjusią vasarą vadovavo Californijos moksleivių ateitininkų stovyklai.

Negalima nepaminėti stovyklautojų nuotaikos, kuri visai skyrėsi nuo vasaros stovyklų. Esu buvęs dvejose vasaros stovyklose Dainavoje. Vis man atrodydavo, kad trūksta bendros ateitininkiškos nuotaikos. Mat į stovyklą atvykdavo jau iš anksto susidarę maži "draugų" būreliai. Žie-

mos kursuose tokių būrelių nebuvo. Visi visiems buvo draugiški ir malonūs. Vadovybė visus lygiai vertino, globojo ir barė. Kiek pastebėjau, visi įsijungdavo į sportą ir vakarines programas. O nakties "šunybėse" visi tikrai dalyvaudavo.

Kiek pastebėjau, bendru darbu ir bendru džiaugsmu visi buvo patenkinti. Liūdnai užbaigėm Naujuosius Metus, nes su naujais metais atėjo ir kursų užbaiga. Tiksliai nežinau, kokiose nuotaikose kursantai skirstėsi namo, nes su pirmąja išvykstančių banga išskubėjau į Detroito aerodromą. Bet galiu spėti, kad Dainavoje byrėjo daug ašarų.

DANOS STYRAITĖS PABIROS

Į MAS žiemos kursus Dainavoje, iš įvairių Amerikos ir Kanados vietovių, susirinko gražus būrelis ateitininkiško jaunimo. Džiaugėsi kursų vadovai ir lektoriai; džiugino ir mus jaunuosius, kad tokia didelė ir graži mūsų MAS šeima.

Kursų tema buvo: žodis, kalba ir jų reikšmė ateitininkų misijoje. "Nes pradžioje buvo žodis, ir žodis buvo pas Dievą, ir žodis buvo Dievas" (Jonas, 1:1).

Pasakytas ar užrašytas žodis, su meile, ir iš širdies, kovoje už tikėjimą, gėrį ir grožį, už tėvų gimtojo krašto laisvę, teisingas, išmąstytas ir tik toks žodis, numanau, bus vertas pasitikėjimo ir pagarbos.

Kursų lektoriai ir vadovybė, nuoširdžiu kietu savo darbu, ir giliu įžvalgumu į mūsų kūrybingai nusiteikusių jaunuolių siekimus, su meile ir pasišventimu, norėjo perduoti mums visą tai, ką patys jautė ir išgyveno, jog gerai supratę ir įvertinę gimtąjį žodį ir jo reikšmę savo gyvenime ir mūsų kaipo ateitininkų misijoje, bręsdami kūnu, kartu brėstumėm ir dvasioje.

Paskaitas skaitė kun. Stasys Yla, dr. V. Vygantas, kun. Jonas Staškevičius, prof. L. Dambriūnas ir p. L. Gražulienė.

Tarp didžiųjų maišėsi ir mažosios MAS kregždutės. Sakykime, kad ir Almis Kuolas. Ne Kuolas, bet savo lietuvių kalbos žinojimu, tikras Rąstas! Iškrapštęs iš samanotos bakūžės sąsparų žodžius dėl kurių stebėjosi ir galvą kraipė net pats stovyklos organizatorius, kun. Stasys Yla.

Gi, naujasis MAS CV pirmininkas, Eugenijus Girdauskas, visur ir visuomet buvo prieš nustatytą programoje laiką. Tikra paslaptis! Kaip jis galėjo besuspėti? Greičiausia bus, kad pasinaudojo kur nors stovykloje užmestais Lino Kojelio paslaptingo greičio ratukais, kuriais mūsų Linas "nelegaliai važinėjosi" žygyje už Ateitį.

Tikrai, dar visi gerai prisimename kaip mūsų kolega Romas Puteris, dabartinis MAS CV iždininkas, savo patarimais beskubėdamas abejojančiam patarti, nežinančiam padėti, dirbo, plušo, neretai ir pra kaitą nuo kaktos nubraukdamas.

Bet ne visas laikas buvo praleistas tik darbui. Buvo laisvalaikis; kada visi pasigriebdavo pačiūžas arba roges, su visa jaunatviška galia, bėgdavo laukan pažaisti sniege. Buvo ir vakarinės programos. Dainavome, vaidinome, šokome ir vis juokėmės.

Ištisą savaitę, besiklausydami paskaitų, bediskutuodami, bejuokaudami, pajutome, kad mus riša nuoširdi meilė savo kalbai ir žodžiui. Tad ryžomės kiekvieną mums žinomą žodelį geriau pažinti, gražiau ištarti. Tuo pačiu taisyklingiau lietuviškai kalbėti. Pagaliau ir pats kursų tikslas buvo: "Ne atsakymus duot, bet parodyt kryptį ir kelią, kaip toliau atsakymų ieškot ir kokiose ribose".

Gerai žinau, kad MAS žiemos kursuose mūsų rankomis sustatytos sniego senių figūros, ir pėdos kurias įmynėm Dainavos stovykloje, jau sniegu užpustytos. Betgi, tikiu, kad ateitininkiškos idėjos, principai, organizacinis susiklausymas, nuoširdus noras kitam padėti, bendras darbas, naujos pažintys ir lietuviškas žodis, mūsų tarpe vėl susitikus, tikrai bus gyvas!

Jaunystė lydi mus!

Šio numerio "Jaunystė Lydi Mus" skyriuje talpiname rašinius iš Toronto Moksleivių Ateitininkų leidžiamo laikraštėlio "Pirmyn Jaunime!"

Red.

PETRAS LEVIKOŠIUS

Petras Levikošius atsikėlė iš minkštos kėdės ir nuėjo atidaryti duris. Pyko, nes buvo pasiėmęs laisvą dieną ir dabar jį trukdo visokie skambučiai. Prie durų stovėjo laiškanešys. Jis turėjo jam "special delivery" laišką. Paprašė, kad pasirašytų, — paskui žvilgterėjo į parašą — Peter Levit — taip, viskas tvarkoj.

Petrui pažiūrėjus į laišką viskas pasidarė šviesiau. Pagaliau, vienas bendradarbis, Roger Hammond pakvietė jį pas save! Petras jau daug kartų buvo Roger ir kitus savo įstaigos bendradarbius pasikvietęs pas save, bet šis pirmasis jį pasikvietė. Petras pagalvojo, — gerai, kad Roger pakvietė — jis turtingiausias! Jei galėsiu su juo susidraugauti, tai bus man didelė garbė! Ir kiti jo pavyzdžiu paseks! Tur būt, bus labai šaunus parengimas... Toks pakvietimas!

Petras, o gal geriau sakytumėm Peter, pradėjo galvoti... Prieš du metus baigiau universitetą, jau turiu gerai apmokamą darbą, tik ką atsikrausčiau į turtingą rajoną, nusipirkau brangius baldus. Draugauju su sau naudingais žmonėmis. Dabar jau nebeinu į lietuvišką bažnyčią, nesusitinku su lietuviais, pakeičiau savo vardą ir niekas nežino, kad lietuvis esu! Tas gerai, — gal tuoj priims ir į klubą... Žmona graži, su poniomis gerai sugyvena. Vaiko lietuviškai nemokinsiu... Gal būtų neblogai jei mokėtų, bet dar vos trijų metų ir galėtų ne vietoj lietuviškai pradėti pliurpti — ne, šitaip geriau!

Petras su žmona nuėjo pas Roger. Visi buvo jiems draugiški, bet Petras lyg ir negalėjo prie jų "linksmybių" pritapti. Vis lyg ne savas. Ir staiga jam atėjo mintis, kad jis čia niekada gerai nepritaps, bet visada geriau jausis lietuvių tarpe.

Petras Levikošius dar tebesiunčia laiškus su "Peter Levit" — užrašytais ant vokų, bet tą vakarą jis pajuto, kad yra lietuvis ir niekada negalės to pakeisti. Jis pamatė, kad nėra ko gėdytis lietuviškumo, kad jis turėtų didžiuotis būdamas lietuviu ir gerbti savo tautą. Jis nebedraugauja su anglais, bet laikas nuo laiko sueina ir su lietuviais. Kartais pamatai ir lietuvišką knygą jo namuose. Ne, jis nepasidarė didelis veikėjas per naktį, bet atrado savyje pagarbą savo tautai, tuo pačiu — pačiam sau.

Sigita Dūdaitė

TAUTIŠKUMO IŠLAIKYMO PROBLEMOS

Mes, jaunieji lietuviai, gimę ne Lietuvoje, turime didelę tautiškumo problemą. Šešias dienas iš septynių mes esame apsupti anglų kalbos ir kultūros. Atėjimas į lietuvišką bažnyčią vieną kartą savaitėje neatsveria anglų įtakos. Ateitininkų susirinkimuose darosi sunkiau išsireikšti lietuvių kalboje.

Anglų profesorius Marshall MacLuhan pripažįsta, kad "mass media" — televizija, muzika, kinai, knygos ir t. t. turi milžinišką įtaką mūsų gyvenime ir galvojime. Iš kitos pusės lietuviška kultūra turi per mažai įtakos. Koncertai, radijo programos yra retesni įvykiai, ne kasdieniniai įpratimai; knygos yra per retai skaitomos, kad paveiktų nors dalį lietuvių.

Rezultatai yra aiškiai matomi. Amerikoje, mažesnėse kolonijose, nutautėjimas jau yra skaudi realybė. Lietuviai jau pa-

svirę į anglų pusę. Taip pat mes pastebime, kad ir kalboje mes tolstam nuo lietuvių. Tarptautinių žodžių žodynas visiems kasdien didėja. Net ir tėvams yra sunku kalbėti "grynai" lietuviškai. Net ir jie klausia — "ką aš galiu daryti?"

Atrodo, kad ši problema kyla iš sunkumo išsireikšti natūraliai lietuviškai. Mums jauniesiems ypač sunku išreikšti anglų "slang" lietuviškai. Kai pabandom rezultatai būna nepaprastai juokingi! Šios problemos išsprendimas yra aiškus: daugiau sueikim, kalbėkim lietuviškai, įaukim į lietuvišką bendruomenę. Daug sunkumų atsiranda bandant tai įvykdyti! Nėra lengva! Bet, jei norim išlikti nors "pusiau" lietuviais, yra būtina, kad mes pradėtumėm pakelti nuslinkusią lietuvybę. Bandykim! Bandykim!

Rita Razgaitytė

AR MES NUTAUTĖSIME?

Nuo pat mažens mūsų tėvai stengėsi mus auginti lietuviškoje dvasioje. Kai buvome kūdikiai, pirmieji išgirsti žodžiai buvo lietuvių kalba, taip pat ir pirmieji ištarti žodžiai buvo lietuviški. Kai kurie pradėjome net anglišką mokyklą lankyti nemokėdami anglų kalbos.

Tie laikai greitai praėjo ir kai pradėjome lankyti gimnaziją, mes pradėjome eiti savais keliais: mažiau ir mažiau turėjome tėvelių klausyti. Mūsų tėvai matė, kad mes jau esame subrendę ir patys galime rinktis savo gyvenimo tikslus, kelius ir ypač pagrindus. Tada mūsų lietuviškumas buvo sąmoningas apsisprendimas. Nuo to laiko, kai savo noru apsisprendėme toliau tęsti arba sekti tėvų tautybę, prasidėjo tikras lietuviškumas.

Išeivijoje lietuvybė priklauso nuo žmogaus. Egoistas ieško asmeninės naudos. Lietuvoje augęs — jaučia ištikimybę paliktai tėvynei, o kitas — lietuviu yra tik todėl, kad visi taip daro.

Buvo įrodyta, kad tėvai daugiausia įtakos turi kol vaikai yra jauni. Jaunuoliui subrendus ir išėjus iš tėvų globos, daugiausia įtakos turi organizacijos. Ateitininkai ir skautai skatina jaunimą draugauti su lietuviais ir dirbti su jais. Draugavimas su lietuviais, buvimas lietuviškoje aplinkoje, moko jaunimą lietuviškai gyventi. Šventės, subuvimai, spauda, organizacijos ir lietuviška mokykla plečia lietuvių tautinį supratimą.

Veikimas lietuviškoje bendruomenėje konkrečios naudos duoda tiktai tiek, kiek kiekvienas įdeda savo darbo. Tai žinome, dėl žmogaus tapatybės būtinumo, žmogus neturi veikti vien lietuviškoje bendruomenėje, kad tą atsiektų. Žmogus tą tapatybę gali surasti bet kurioje bendruomenėje. Pasaulėžiūros susidarymas konkrečios naudos duoda tik filosofui, bet aktyviai veikiant, kiekvienas įgauna platesnę pasaulėžiūrą, ypač jei jis priklauso dviem kultūrom.

Aš tikiu, kad mūsų karta nematys visiško nutautėjimo.

Vaidotas Vaičiūnas

PROTESTAI

Įdomu, kad tiek daug žmonių veržiasi į laisvę. Šiais metais mes, šitoje pasaulio pusėje, girdėjome apie tris tokius lietuvių bandymus. Tai buvo: Brazinskai, tėvas ir sūnus, kurie privertė rusų lėktuvą nusileisti Turkijoje; Simas Kudirka, kuris norėjo iš rusų laivo pabėgti į Ameriką ir Vytautas Simokaitis su žmona, kurie norėjo lėktuvu pasiekti Švediją. Iš šių trijų bandymų tik Brazinskams pasisekė. Jie visi žinojo, jei jiems nepasiseks, tai jų lauks, jei ne mirtis, tai gyvenimas be vilties ateičiai. Žinoma, ne viskas yra skelbiama spaudoje; o kiek dar yra žmonių, kurie bando kitais būdais pabėgti iš vergijos į laisvę!

Mūsų pareiga yra protestuoti, žinant, kad yra žmonių, kurių laisvė yra suvaržyta. Protestai buvo ne tik Toronte, bet

ir kitose apylinkėse kur yra lietuvių. Mūsų protestai buvo ramūs: nedaužėme langų, nemėtėme kiaušinių, nes žinome, kad tuo būdu nieko neatsieksime. Iškėlę plakatus, kad visi matytų, vaikščiojome prie Amerikos ambasados protestuodami, kad amerikiečiai Simą Kudirką atidavė rusams. Vėliau, tik prieš kelias savaites, protestavome prie miesto rotušės, kad Vytautą Simokaitį nuteisė mirti, todėl, kad bandė pabėgti į Švediją.

Nors niekada nežinosime kas atsitiko su tais, kuriems nepasisekė pabėgti, bet žinome, kad amerikiečiai daugiau nepakartos tos baisios klaidos. Rusų nuomonė sunkiai pakeičiama, tai protestai prieš juos nieko daug gal ir neatsiekia, bet žmonės čia, laisvėje, daugiau sužino, kas yra vergija ir kas yra laisvė.

B. A.

GAL STUDENTAI NETURI SUSIRINKIMŲ?

Turbūt. Nes nieko apie juos nematyti korespondencijose.

KUOPŲ ADRESAI

Baltimore	Linas Surdokas	6244 Gilston Pk. Rd. Baltimore Md. 21228
Boston	Leonas Navickas	19 Elmhurst Rd., Newton, Mass.
Brockton	Dovilė Eivaitė	139 Belleview Rd., Brockton, Mass. 02402
Chicago	Daina Danilevičiūtė	6635 So. Talman, Chicago, Ill. 60629
Cicero	Linas Lauraitis	2109 S. 48th Court, Cicero, Ill. 60650
Detroit	Paulius Kuras	3110 California Ave., Windsor 21 Ont.. Can.
Grand Rapids	Benis Kušlikis	2015 Birch Dr. N.W., Grand Rapids, Mich. 49504
Hamilton	Kęstutis Šeštokas	286 E. 17th. St., Hamilton 50, Ont. Canada
Los Angeles	Rasa Kojelytė	2754 Colby Ave., Los Angeles, Cal. 90064
Montreal	Rima Zūbaitė	555 Rue Jerald, La Salle, PQ, Canada
New Haven	Diana Merkevičiūtė	17 Lincoln St., New Haven, Conn. 06511
New York	Rasa Navickaitė	439 Lincoln Ave., Brooklyn, N.Y. 11208
Putnam	Kristina Gaučytė	I.C.C., Putnam, Conn. 06260
Philadelphia	Algis Maciūnas	247 E. Albanus St., Philadelphia, Pa. 19120
Rochester	Dana Staškevičiūtė	371 McCall Rd., Rochester N.Y. 14616
Racine	Indrė Baužaitė	4043 7th Ave., Kenosha, Wisc. 53140
Toronto	Ramona Girdauskaitė	24 Maynard Ave., Toronto 3, Ont. Canada
Washington	Linas Vaitkus	4921 78th Ave., Hyattsville, Md. 20784
Worcester	Onilė Vaitkutė	20 Lynnwood Lane, Worcester, Mass. 01604
Cleveland	Vytenis Čyvas	17912 Hillgrove Ave., Cleveland, Ohio 44119

korespondencijos

TEOLOGAS KALBA STUDENTAMS

Chicago, Illinois

Šaltą žiemos penktadienio (vasario 5 d., 7 v.v.) vakarą, pp. Jasaičių butas yra labai jaukus, nes ten Chicagos draugovės narius šiltai priima Jūratė Jasaitytė ir pasivaišina, susitinka draugovės nariai. Bet jie ne tik tam susirinko. Tą vakarą draugovei apibudinti Mistiško kūno sąvoką — Kristų — buvo pakviestas kun. dr. Weissengoff, DePaul Universiteto teologijos profesorius. Aštuntą valandą visi susėdo ir kun. Weissengoff pradėjo šnekėti. Dažnai jis atsiklausdavo klausytojų ar jie suprato. Ir, žinoma, netrukus vidury "paskaitos" kilo klausimai ir diskusijos — "paskaita" virto pašnekesiu.

Kristus, kaip sula, teka per šakas, lapus ir duoda augalui gyvybę. Vienas dalyvis paklausė ar tai galima palyginti su draugove: viena mintis visus narius jungia. Tėvas Trimakas sutiko su tuo palyginimu, bet pridėjo patikslinimą — "Mistinio kūno" palyginimas turėtų būti su "bendruomene". Kun. Weissengoff su tuo palyginimu nesutiko, bet po ilgesnių diskusijų, padarė išvadą, kad nesvarbu kuris palyginimas kam priimtinesnis, svarbioji sąvoka ta, kad Kristus yra savo Mistinio kūno nariams gyvybę duodantis elementas.

Nariams susigundžius teologą apklausinėti ir kitais teologiniais klausimais, pašnekesys gerokai nukrypo nuo temos. Iškilo klausimai: Jeigu Mistinio kūno nariais pasidarome tik per krikštą, ar tai reiškia, kad nekrikštytieji nėra Mistinio kūno nariai? Tai reiškia, kad neturi "amžinos gyvybės" ir nepateks į dangų? Atsakydamas į šiuos klausimus, prelegentas iškėlė tris sąvokas: "actual grace", kuria Dievas veikia visus žmones, ir per tą malonę, kad kiekvienas nežinantis apie Kristų žmogus gyvendamas sulig savo sąžine gali pasiekti dangų, antra, kad žmogus gali pasiekti dangų per tobulos meilės veiksmą, ir trečia, kad ta padėtis iš mūsų, Mistinio kūno narių, reikalauja apaštalavimo supažindinti Kristų nepažįstančius su Kristum. Iš to kun. Weissengoff perėjo į Kristaus įsakymą mylėti savo artimą. Prelegentas taip pat iškėlė, kad tikėjimo sąvoka, kaip tik ir reikalauja "tikėjimo" — tai yra tikėti Kristaus žodžiu, ne dėl to, kad mes viską suprantame ir racionaliai priimti galime, o dėl to, kad Dievas tai yra pareiškęs, ar Kristus pasakęs. Todėl ir šventas Raštas mums duoda visus atsakymus, kaip pvz., kur eina nekrikštytieji po mirties. Mes tik žinome savo uždavinį: mylėti Dievą visais jausmais, visa mintimi, ir savo artimą, kaip patys save; žinome, kad turime Jo mokslą skelbti visam pasauliui. Mums yra pasakyta, o paaiškinimus gausime po mirties. Tam ir yra tikėjimas. Daug kam šis pašnekesys iškėlė daugiau klausimų nė atsakymų ir gal dėl to susirinkimas nesibaigė su pašnekesio pabaiga, o nariai dar kelias valandas būreliuos šnekučiavosi ir vaišinosi.

koresp.

DIENA SNIEGYNUOSE

Worcester, Mass.

Vasario 5-tą dieną norėjosi stebėti gamtą ir jos nelabai malonią šlapdribą saugiai ir sausai, sėdint kambaryje už lango. Bet yra suprantama, kad azartiškus slidinėtojus apsnigtas kalnas labiau gundo negu šilta lova. Tai ir tą penktadienio vakarą ateitininkai slidinėtojai atsiliepė į p. Baltakio kvietimą ir drąsiai nors ir pamažu traukė per visas pūgas į Vermonto kalnus, į tą patį didįjį Mt. Snow. Susirinkę jaukiam Windy Hill Lodge, ir labiausiai užsigrūdinę slidinėtojai rado reikalo atsidusti, tokią audrą sutikę.

Visi patyrę slidinėtojai žino, kad jei diena saulėta tai sniegas nekoks, o jei sniegas puikus tai dangus apsiniaukęs. Šeštadienį visi gamtos įstatymai buvo ignoruoti ir diena išaušo graži ir saulėta, ir sniegas ant kalno negalėjo būt puikesnis. Slidinėtojų rojus! Visą dieną mūsų sportininkai praleido ant kalno. Vakare, saulėj apdegę ir vėjo išpūsti susirinko Alpių stiliaus viešbutėlyje. Mūsų ateitininkai atletai užplūdo šį viešbutį ir jautėsi kaip namie. Truputį pasilsėję, mes išklausėm šeimyniškų šv. Mišių, kurias kun. Pūgevičius atlaikė pačiam viešbutyje.

Prisotinę savo alkį, mūsų sportininkų būrys važiavo karavanu į senovišką Naujos Anglijos stiliaus restoraną. Po tokios skanios vakarienės atrodė, kad nieko negalėjo trūkti, bet kur tau, visi pradėjo mandagiai žiovauti ir neraginami nušliumpino į lovas. Ir apsnūdę žmonės gali pasigrožėti gamtos tylia tamsa. Bu-

vo poetiška naktis apie kurią miestuose tik galima sapnuoti.

Sekmadienio saulė rado slidinėtojus vėl ant kalno, katruos jau ir nušliaužusius — pakalnėje. Po pietų sportininkai atsisveikino viens su kitu ir su kalnu. Ilga kelionė laukė mūsų priešakyje, o sniego debesys lipo ant kulnų, tai nusikratę sniegą nuo slidžių pasisukom namų pusėn. Namuose radom darbus, mokyklas, bet mūsų širdys pasiliko lakstyti su snaigėm — ant kalno.

Onilė

GAL STUDENTAI NESKAITO ATEITIES?

Nors Ateitį leidžia Moksleivių sąjunga, Ateitis yra visos Ateitininkijos žurnalas. Studentai turėtų žinoti, ką MAS veikia, o moksleiviai labai smalsūs, ką studentai veikia. Gal moksleivis išaugęs iš MAS turės virsti nieku?

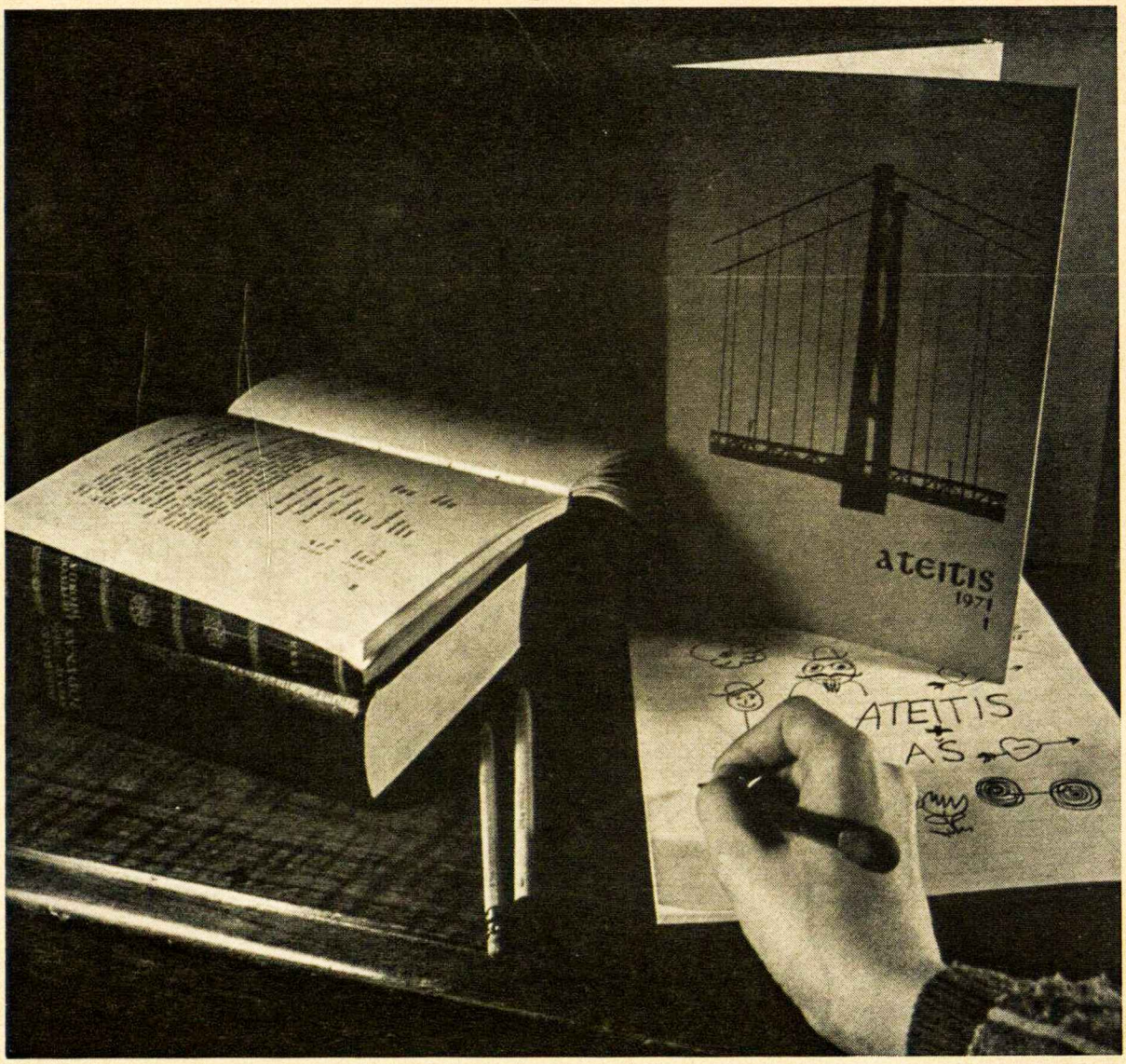

Moksleivi, jei nesiseka pamokas ruošti, paskaityk Ateitį.

ALp(LKA)1786
1971, Nr.4

90.725.333